

Esipuhe

Finnvera Oyj ja Suomen Yrittäjät tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja sen kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometriä kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raporteina. Valta-kunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna.

Pk-yritysbarometri perustuu runsaan 3000 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut varsin hyvä.

Syksyn 2004 alueellisessa raportissa tarkastellaan alueen pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana, yrityksen kehittämistarpeita, elinkeinoilmastoa sekä sukupolvenvaihdoksia. Lisäksi raportissa tarkastellaan yritysten rahoitustarpeisiin vaikuttavia tekijöitä, kuten investointeja, kasvuhakuisuutta, asiakkaiden maksuhäiriöitä sekä rahoitusvaikeuksien yleisyyttä. Koko maan kaikkia yrityksiä koskevat tulokset löytyvät myös tästä raportista.

Helsingissä 20.10.2004

Markku Mäkinen
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	2
JOHDANTO.....	3
AINEISTO.....	4
TUTKIMUSTULOKSET	6
1 Pohjois-Karjalan ja koko maan yritykset.....	6
2 Yritykset ja työllisyys.....	7
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät	8
3.1 Yleiset suhdannenäkymät	8
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin.....	9
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet	10
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	11
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet	13
7 Elinkeinoilmasto	14
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus	16
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	17
10 Pk-yritysten investoinnit.....	18
11 Pk-yritysten rahoitus	19
Finnveran yhteystiedot	
Suomen Yrittäjien yhteystiedot	

TIIVISTELMÄ

Pohjois-Karjalassa ja koko maassa pk-yritykset odottavat suhdanteiden oman yrityksen kannalta paranevan lähimmän vuoden aikana. Pohjois-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä lähes neljä kymmenestä (37%) ennakoi suhdannenäkymien paranevan ja joka kymmenes heikkenevän lähimmän vuoden aikana. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat hieman heikkomat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Viime kevään tilanteeseen verrattuna ovat Pohjois-Karjalassa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana heikentyneet hieman. Koko maassa pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat nyt paremmat kuin keväällä 2004.

Koko maan ja Pohjois-Karjalan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Vakavaraisuuden osalta ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät hieman paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Liikevaihdon, tuotekehityspanostusten, tuotantokustannusten ja yrityksen kannattavuuden osalta ovat alueen suhdannenäkymät puolestaan heikkomat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Myös viennin ja tuonnin arvoa ennakoivat saldoluvut ovat alueella heikkomat kuin koko maassa. Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset odottavat työllisyyden hieman paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat alueella heikkomat kuin koko maassa keskimäärin ja ovat nyt lähes samalla tasolla kuin keväällä 2004. Koko maassa henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat myös lähes samalla tasolla kuin edellisessä kyselyssä.

Pohjois-Karjalassa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat kilpailutilanne, yleinen suhdannetilanne/ maailmantilanne ja kustannustaso. Alueella toimivat pk-yritykset kokevat kilpailutilanteeseen liittyvät tekijät pahemmiksi kehittämisen esteiksi kuin maan pk-yritykset keskimäärin. Kustannustasoon liittyvistä tekijöistä työn sivukulut koetaan myös alueella pahemmiksi kehittämisen esteiksi kuin muualla maassa. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 6 prosentilla Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä. Vakuuksien puute on kehittämisen pahimpana esteenä 5 prosentilla alueen pk-yrityksistä. Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan yhtä suuri este kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin.

Koko maassa pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 11,5 prosenttia ja Pohjois-Karjalassa 13,9 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Eniten Pohjois-Karjalan pk-yritykset investoivat koneisiin ja laitteisiin, joihin alueella toimivat yritykset aikovat investoida keskimäärin enemmän kuin muualla maassa toimivat pk-yritykset.

Ulkoista rahoitusta on Pohjois-Karjalassa 47 prosentilla ja koko maassa 53 prosentilla pk-yrityksistä. Keväällä 2004 ulkoista rahoitusta oli 57 prosentilla alueen ja koko maan pk-yrityksistä. Viimeisen 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta on ottanut joka kymmenes Pohjois-Karjalassa toimiva pk-yritys ja seuraavan 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta aikoo ottaa joka kuudes. Niistä alueen pk-yrityksistä, joilla on ulkoista rahoitusta, on pankkiluottoja joka toisella ja Finnveran lainoja ja takauksia noin joka kolmannella.

Pohjois-Karjalassa 8 prosenttia pk-yrityksistä ennakoi asiakkaiden maksuhäiriöiden lisääntyvän ja 9 prosenttia vähenevän seuraavan vuoden aikana. Alueen pk-yrityksistä odottaa nyt hieman pienempi osuus maksuhäiriöiden lisääntyvän (saldoluku -1%) kuin viime keväänä (saldoluku +6%).

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten suhdannenäkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Tutkimuksen on tehnyt Tietoykkönen Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta elokuussa 2004.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Helsinki Media Oy:n ja Tilastokeskuksen ylläpitämiä yritysrekistereitä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala ja sijainti. Otoskoko on 3320 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty henkilökohtaisin haastatteluin 27.7.-28.8.2004. Haastattelut on tehty puhelimitse tietokoneohjattua puhelinhaastattelujärjestelmää käyttäen. Haastattelutyön ovat tehneet Tietoykkönen Oy:n erityisesti tehtävänsä koulutetut tutkimushaastattelijat. Raportin luvussa 'Aineisto' on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Pohjois-Karjalan osalta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Tietoykkösessä toimitusjohtaja Lasse Luoma, Suomen Yrittäjissä johtaja Risto Suominen ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 5 olevan kartan mukaista aluejakoa. Joissain raporteissa on lisäksi käytetty Suomen Yrittäjien aluejakoa (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Keski-Pohjanmaa).
- 2) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.
Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39%, huononee 9% \Rightarrow saldoluku = + 30%

AINEISTO

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoä käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

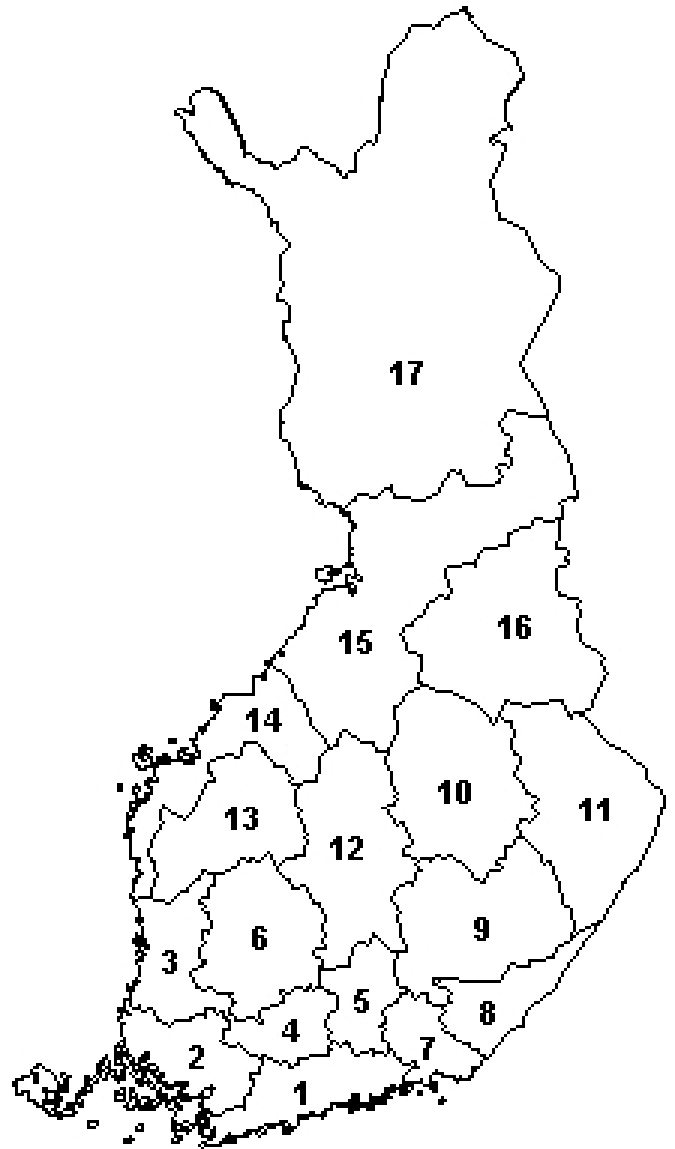
TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:

PK-YRITYSBAROMETRI 2/2004
- Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	POHJOIS-KARJALA	140	100%
POHJOIS-KARJALA	Outokumpu	31	22%
	Joensuu	30	21%
	Ilomantsi	28	20%
	Keski-Karjala	25	18%
	Pielisen-Karjala	26	19%
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: 15-37)	36	26%
	Rakentaminen (TOL: 45)	23	16%
	Kauppa (TOL: 50-52)	31	22%
	Palvelut (TOL: 55,60-63,70-74,92-93)	50	36%
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	87	62%
	5 - 9 henkilöä	23	16%
	10 - 19 henkilöä	19	14%
	20 - 49 henkilöä	7	5%
	50 + henkilöä	4	3%
LIIKEVAIHTO VUONNA 2003	Alle 0,20 milj. euroa	42	30%
	0,20 - 0,49 milj. euroa	30	21%
	0,50 - 1,49 milj. euroa	27	19%
	1,50 + milj. euroa	18	13%
	Ei vastausta	23	16%
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	5	4%
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	72	51%
	Pyrkii säilyttämään asemansa	51	36%
	Ei kasvutavoitteita	9	6%
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	3	2%
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	118	84%
	Kyllä	22	16%
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1995	99	71%
	1996 - 2000	25	18%
	2001 - 2004	16	11%
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	101	72%
	Palkattu toimitusjohtaja	22	16%
	Muut	17	12%

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. **Uusimaa, erilliset raportit:**
 - Helsinki
 - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
 - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. **Varsinais-Suomi**
3. **Satakunta**
4. **Kanta-Häme**
5. **Päijät-Häme**
6. **Pirkanmaa**
7. **Kymenlaakso**
8. **Etelä-Karjala**
9. **Etelä-Savo**
10. **Pohjois-Savo**
11. **Pohjois-Karjala**
12. **Keski-Suomi**
13. **Etelä-Pohjanmaa**
14. **Pohjanmaa**
15. **Pohjois-Pohjanmaa**
16. **Kainuu**
17. **Lappi**

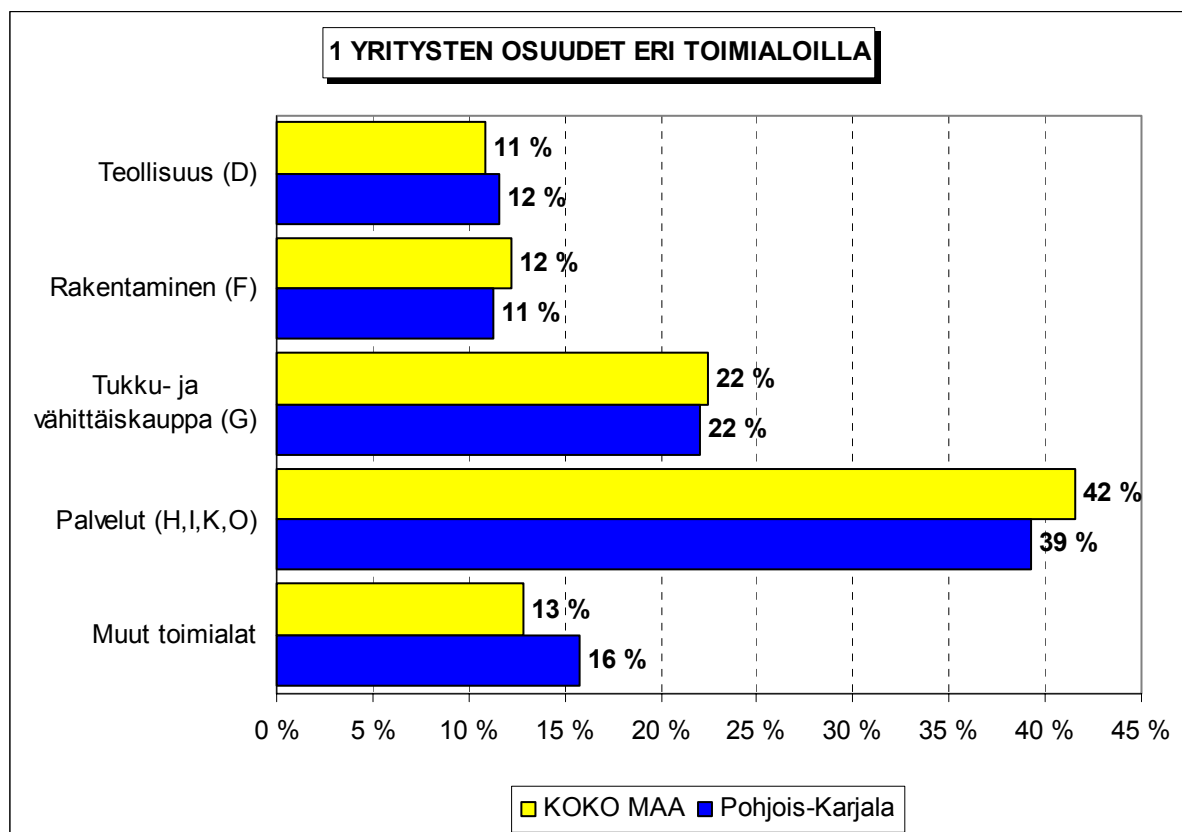

Lisäksi Suomen Yrittäjien Keski-Pohjanmaan alueelle oma raportti

TUTKIMUSTULOKSET

1 Pohjois-Karjalan ja koko maan yritykset

Suomessa oli vuonna 2002 noin 226600 yritystä. Näistä yrityksistä 6300¹ toimi Pohjois-Karjalassa. Pohjois-Karjalassa on palvelualojen yrityksiä suhteellisesti vähemmän kuin koko maassa keskimäärin. Teollisuudessa, rakennusalalla ja tukku- ja vähittäiskaupan alalla toimivien yritysten suhteelliset osuudet ovat Pohjois-Karjalassa lähellä koko maan yritysjakautumaa.

Toimialan nimen jäljessä on suluisissa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialakoodi.

¹ Yritystiedot, lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysmäärä on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten toimipaikkatietojen perusteella. Alueen yritysmääränä on käytetty lukua, joka on saatu kertomalla alueen toimipaikkojen määrä koko maan yritysten lukumäärän ja toimipaikkojen lukumäärän suhteella.

2 Yritykset ja työllisyys

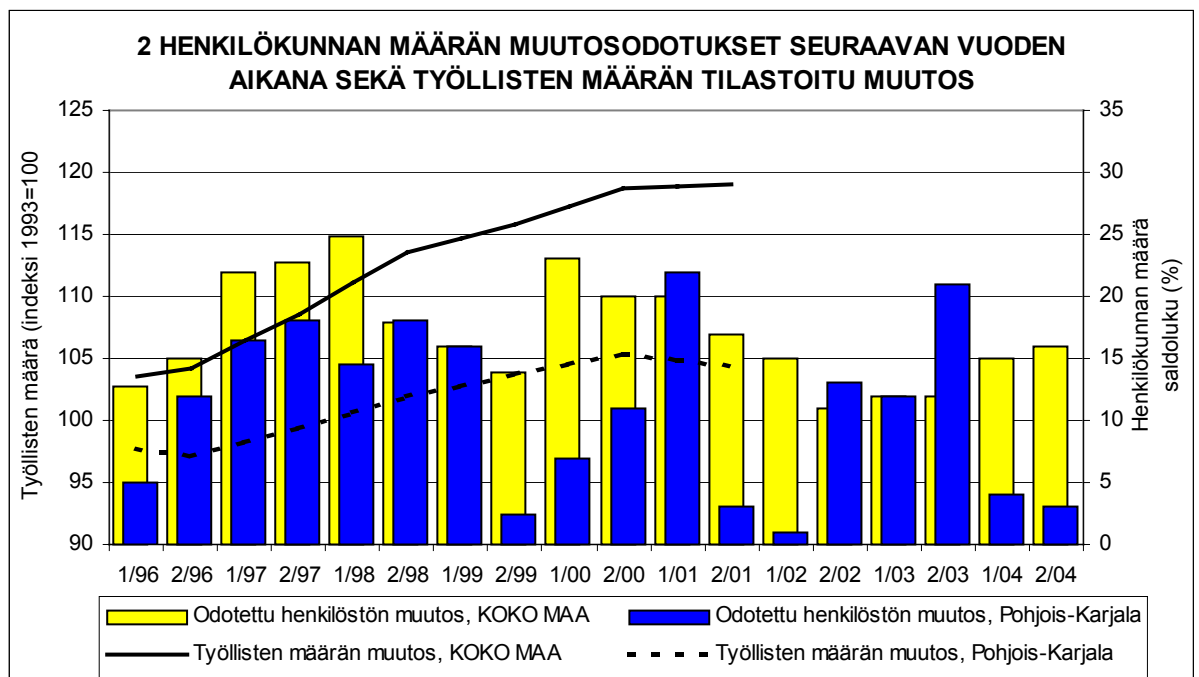
Pohjois-Karjalassa olevissa yritysten toimipaikoissa työskenteli vuonna 2001 noin 28500 henkilöä². Työttömyysaste oli talvella 2004 Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun (4. neljännes, 2003) mukaan koko maassa 8,2 % ja Pohjois-Karjalassa 15,2 %.

Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	21	74	5	16
Pohjois-Karjala	9	85	6	3

Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset odottavat työllisyyden hieman paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat alueella heikommät kuin koko maassa keskimäärin ja ovat nyt lähes samalla tasolla kuin keväällä 2004 (saldoluku +4%). Koko maassa henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat myös lähes samalla tasolla kuin edellisessä kyselyssä, sillä keväällä 2004 henkilökunnan määrän saldoluku oli +15 %.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Pohjois-Karjalan työllisten määrää (indeksi 1993=100) ja Pohjois-Karjalan pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana³. Tuorein käytettävissä oleva tieto on Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta vuodelta 2001.

² Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri

³ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu henkilökunnan suhdannenäkymien saldolutuvat jaksoilta 1/96-2/99 kahden jakson keskiarvona. Koko maan henkilökunnan määrän suhdannenäkymien saldolutuvat jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrissa.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

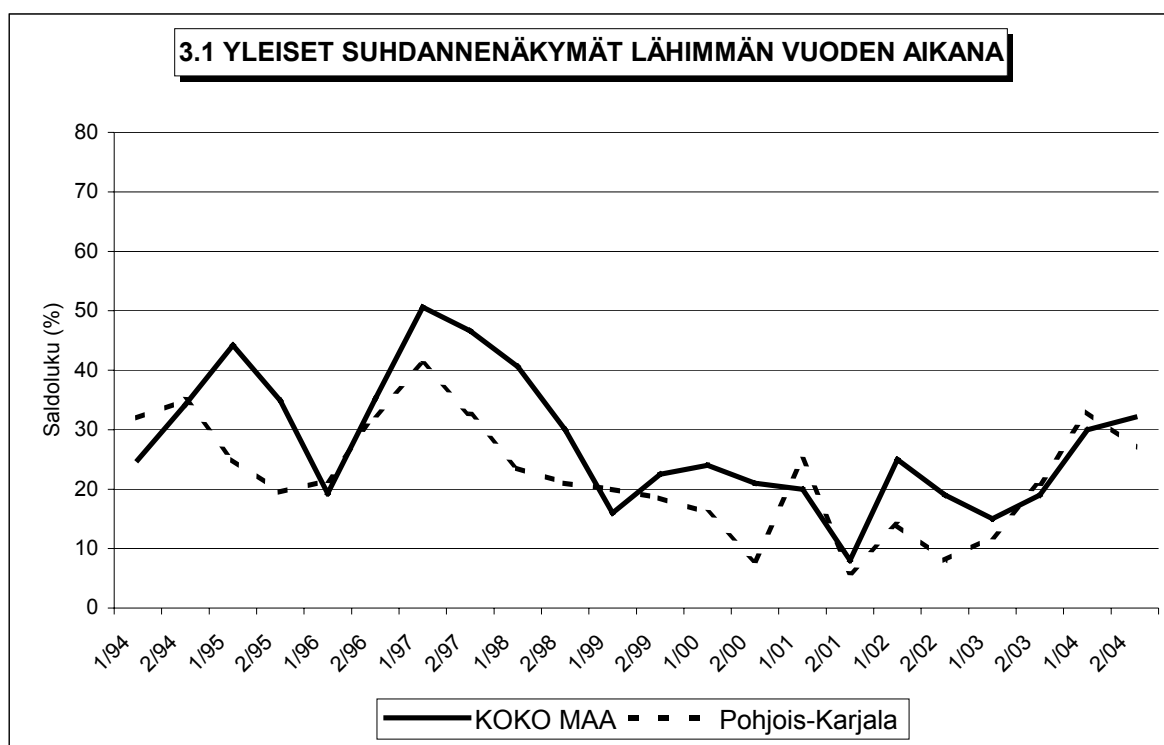
3.1 Yleiset suhdannenäkymät

Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee %	Pysyy ennallaan %	Huononee %	Saldoluku %
KOKO MAA	39	54	7	32
Pohjois-Karjala	37	54	10	27

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden oman yrityksen kannalta paranevan lähimmän vuoden aikana Pohjois-Karjalassa ja koko maassa. Pohjois-Karjalassa toimivista pk-yrityksistä lähes neljä kymmenestä (37%) ennakoivat suhdannenäkymien paranevan ja joka kymmenes heikkenevän lähimmän vuoden aikana. Saldoluvun mukaan ovat alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät hieman heikkomat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 1/94 lähtien. Viime kevään tilanteeseen verrattuna ovat Pohjois-Karjalassa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana heikentyneet hieman. Koko maassa pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat lähimmän vuoden aikana paremmat kuin keväällä 2004.

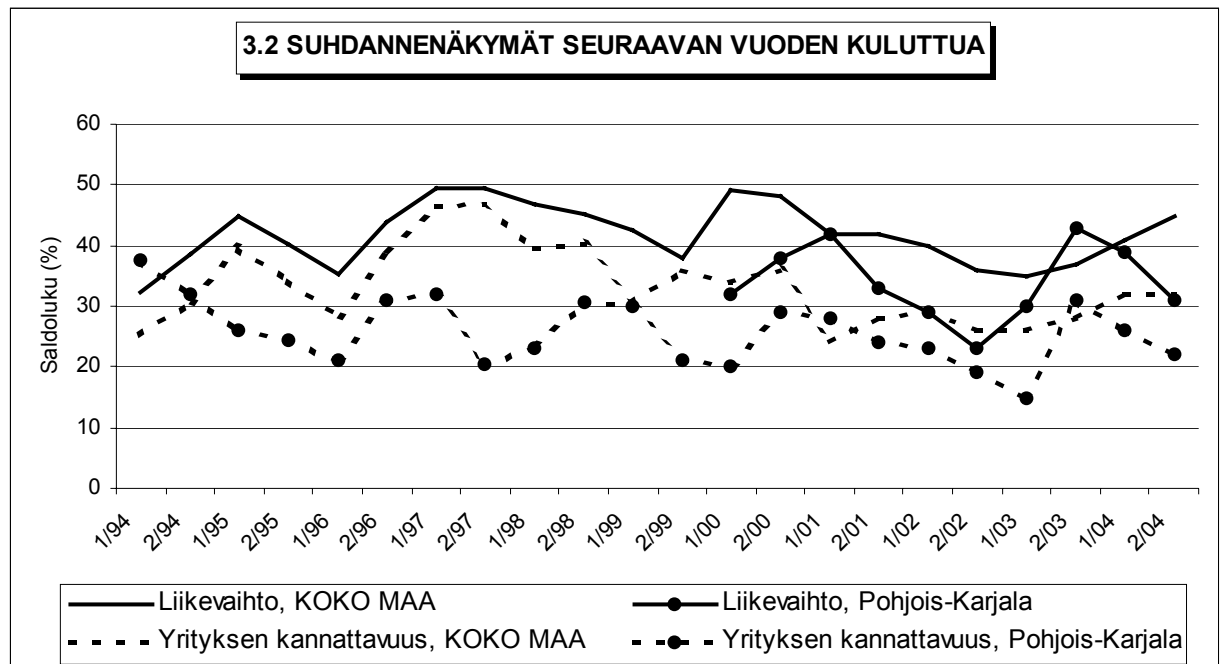
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Tuotekehityspanostukset	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vaka-varaisuus
KOKO MAA								
Suurempi	53	23	22	11	11	41	41	39
Yhtä suuri	38	68	75	88	88	52	51	57
Pienempi	9	10	3	1	1	7	9	4
Saldoluku (%)	44	13	19	10	10	34	32	35
Pohjois-Karjala								
Suurempi	43	27	15	4	6	38	31	41
Yhtä suuri	46	58	83	96	92	55	59	55
Pienempi	11	15	2	0	2	7	9	4
Saldoluku (%)	32	12	13	4	4	31	22	37

Koko maan ja Pohjois-Karjalan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Vakavaraisuuden osalta ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät hieman paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Liikevaihdon, tuotekehityspanostusten, tuotantokustannusten ja yrityksen kannattavuuden osalta ovat alueen suhdannenäkymät puolestaan heikommät kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Myös viennin ja tuonnin arvoa ennakoivat saldoluut ovat alueella heikommät kuin koko maassa keskimäärin.

Seuraavasta kuvioista nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁴ kehitys jaksosta 1/94 lähtien. Liikevaihdon suhdannenäkymät ovat Pohjois-Karjalassa jonkin verran heikentyneet kevään 2004 tilanteesta. Myös yrityksen kannattavuuden osalta ovat Pohjois-Karjalassa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät jonkin verran heikommät kuin keväällä.

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu alueen osalta yritysten kannattavuuden saldoluut jaksolta 1/94-2/99 kahden seuraavan jakson keskiarvona. Koko maata kuvaavat saldoluut jaksolta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrista.

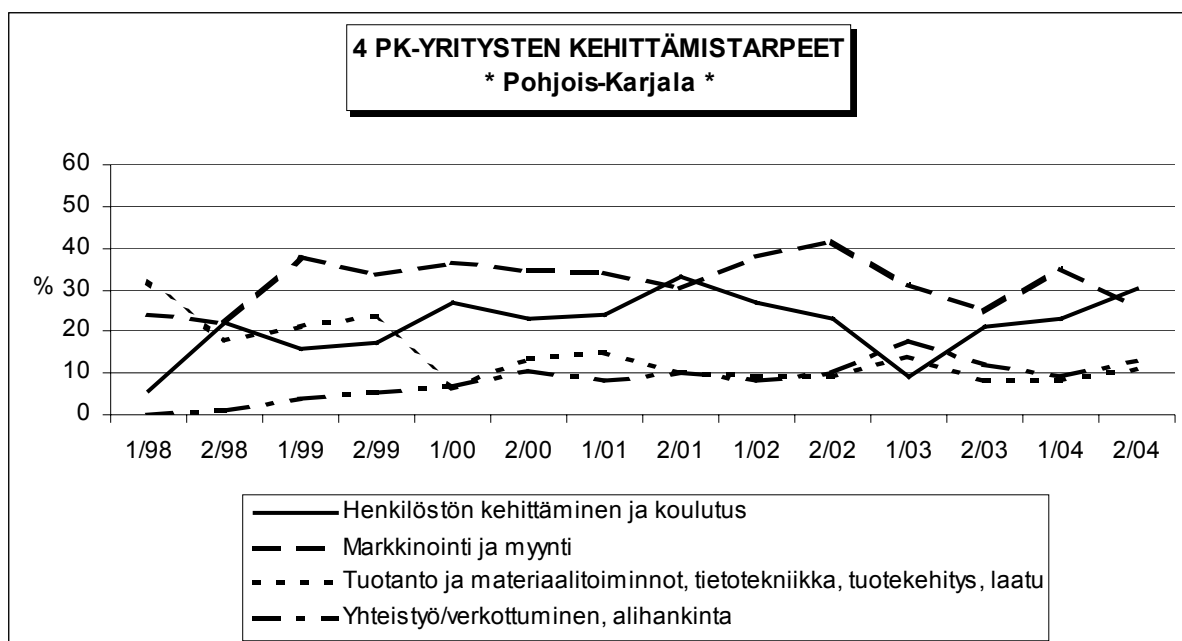
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
	%	%
Johtaminen	4	5
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	19	30
Markkinointi ja myynti	33	26
Vienti ja kansainvälistyminen	3	4
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	4	4
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	13	11
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	13	13
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	2
Muu	1	0
Ei kehittämistarvetta/ Ei osaa sanoa	9	6

Pohjois-Karjalan pk-yrityksissä koetaan olevan eniten kehittämistarvetta henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa sekä markkinoinnissa ja myynnissä. Henkilöstön kehittämisen ja kouluttamisen tarve on alueella jonkin verran suurempi kuin keskimäärin maan pk-yrityksissä. Markkinoinnin ja myynnin kehittämistarve on puolestaan jonkin verran pienempi Pohjois-Karjalassa kuin koko maassa keskimäärin.

Kevään 2004 tilanteeseen verrattuna henkilöstön kehittämisen ja kouluttamisen tarve on lisääntynyt jonkin verran Pohjois-Karjalan pk-yritysten keskuudessa. Myös tuotantoon ja materiaalitoimintoihin, tietotekniikkaan, tuotekehitykseen ja laatuun sekä yhteistyöhön/verkottumiseen ja alihankintaan olisi tarvetta kehittää alueella enemmän kuin edellisen kyselyn aikaan.

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

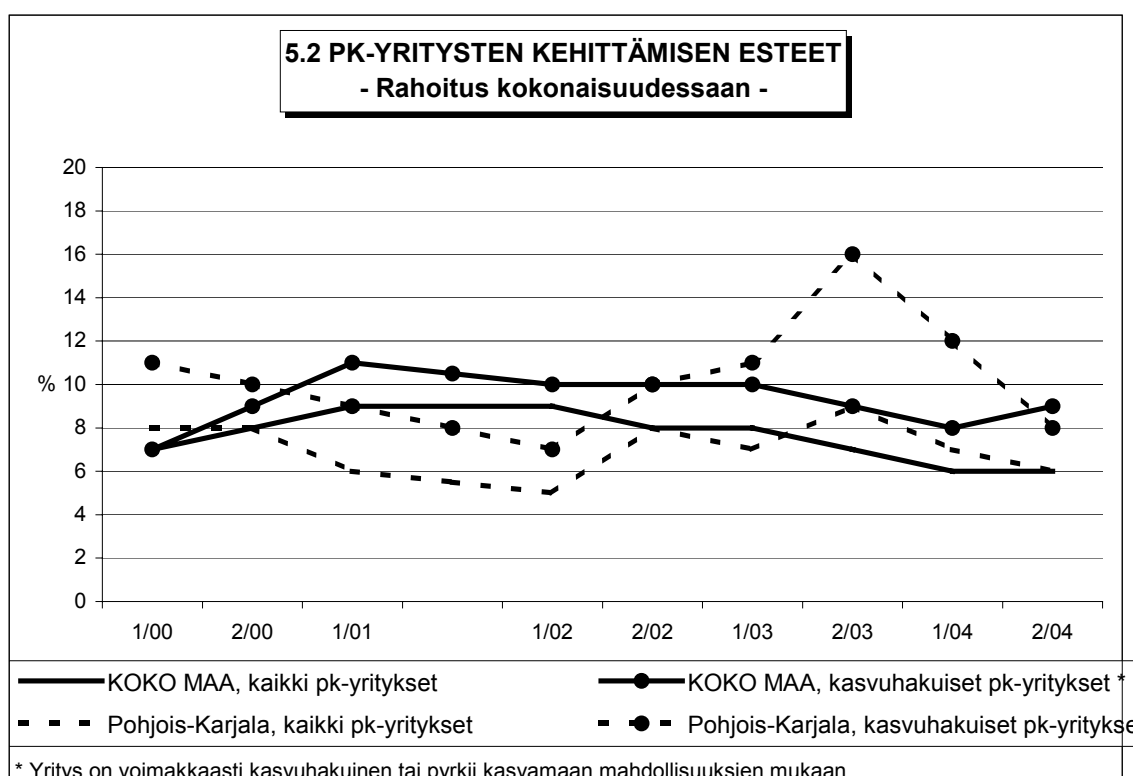
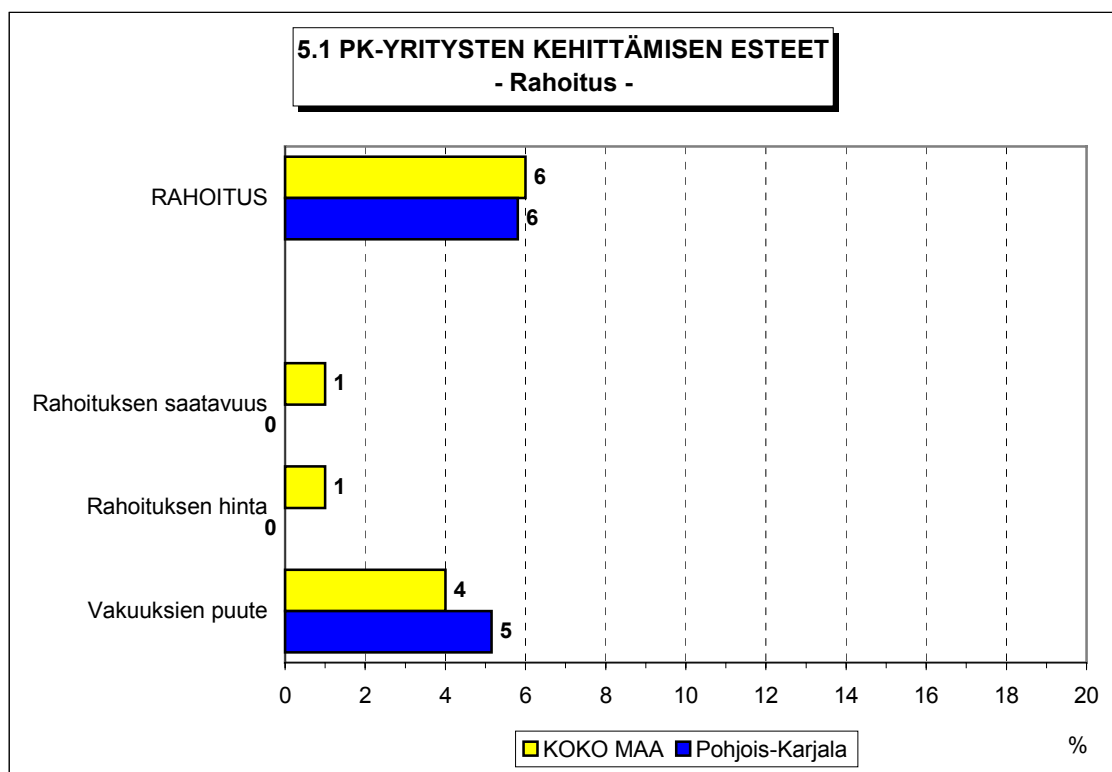
Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	5	4
byrokratia	2	2
työlainsäädäntö	1	1
työehtosopimukset	0	0
muu sääntely	1	0
KUSTANNUSTASO	11	13
verotus	3	3
palkkataso	2	1
työn sivukulut	5	8
muut tuotantokustannukset	2	1
KILPAILUTILANNE	24	33
kireä kilpailutilanne	17	18
markkinoiden liiallinen keskittyminen	2	4
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	0	2
markkinoita vääristävät tuet	0	0
harmaa talous, konkurssit jne.	1	4
kysynnän riittämättömyys	3	4
RAHOITUS	6	6
rahoituksen saatavuus	1	0
rahoituksen hinta	1	0
vakuuksien puute	4	5
RESURSSITEKIJÄT	16	12
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	9	4
alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	0	1
toimitilat	1	3
koneet ja laitteet	0	0
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	6	4
YLEINEN SUHDANNE-/MAAILMANTILANNE	21	20
MUUT TEKIJÄT	5	6
EI OSAA SANOA	12	6

Pohjois-Karjalassa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat kilpailutilanne, yleinen suhdannetilanne/ maailmantilanne ja kustannustaso. Alueella toimivat yritykset kokevat kilpailutilanteeseen liittyvät tekijät pahemmiksi kehittämisen esteiksi kuin maan pk-yritykset keskimäärin. Kustannustasoon liittyvistä tekijöistä työn sivukulut koetaan myös pahemmiksi kehittämisen esteiksi kuin koko maassa keskimäärin.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 6 prosentilla Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä. Vakuuksien puute on kehittämisen pahimpana esteenä 5 prosentilla alueen pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuutta ja hintaa ei sen sijaan kokenut kehittämisen pahimmaksi esteeksi yksikään Pohjois-Karjalan pk-yritys. Alueella toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan yhtä suuri este kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Pohjois-Karjalassa toimivat kasvuhakuiset⁵ pk-yritykset pitävät rahoitusta suurempana kehittämisen esteenä kuin alueen pk-yritykset keskimäärin.

⁵ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

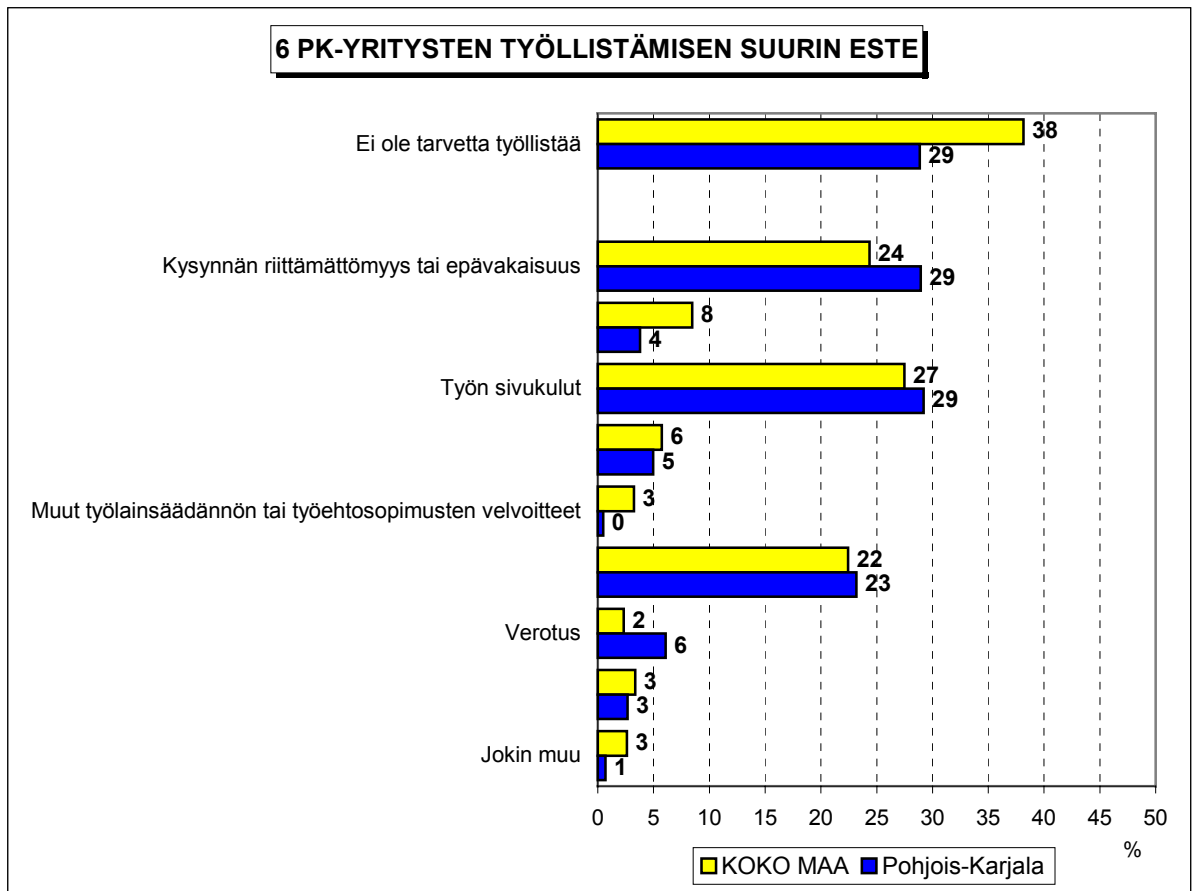
Kehittämisen esteitä ei kysytty jaksolla 2/01.

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Taulukko 6: Pk-yritysten työllistämisen suurimmat esteet.

	KOKO MAA %	Pohjois-Karjala %
Ei ole tarvetta työllistää	38	29
SEURAAVAT %-OSUUDET NIISTÄ, JOILLA TARVE TYÖLLISTÄÄ		
Kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus	24	29
Palkkataso	8	4
Työn sivukulut	27	29
Irtisanomiseen liittyvä riski	6	5
Muut työolainsäädännön tai työehtosopimusten velvoitteet kuin	3	0
Työvoiman saatavuus	22	23
Verotus	2	6
Yhtiön toimitilat (ahtaus/ tilanpuute)	3	3
Jokin muu	3	1

Kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus, työn sivukulut ja työvoiman saatavuus ovat työllistämisen suurimmat esteet Pohjois-Karjalassa. Koko maan tilanteeseen verrattuna alueen pk-yritykset pitävät kysynnän riittämättömyyttä tai epävakaisuutta suurimpana työllistämisen esteenä kuin pk-yritykset Suomessa keskimäärin. Lähes joka kolmannella Pohjois-Karjalan (29%) pk-yrityksellä ei ole tarvetta työllistää.

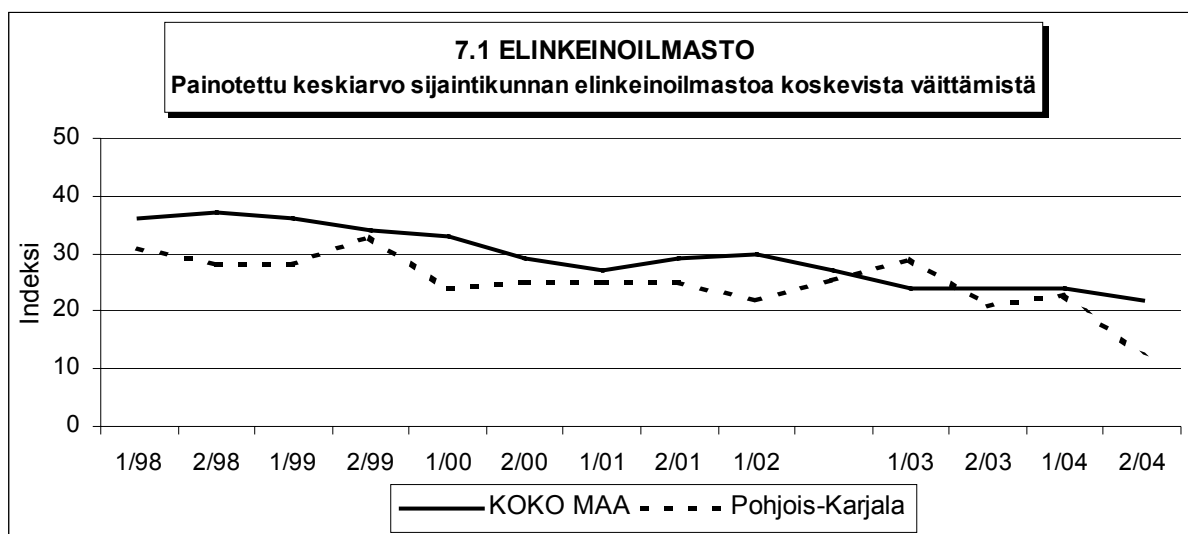

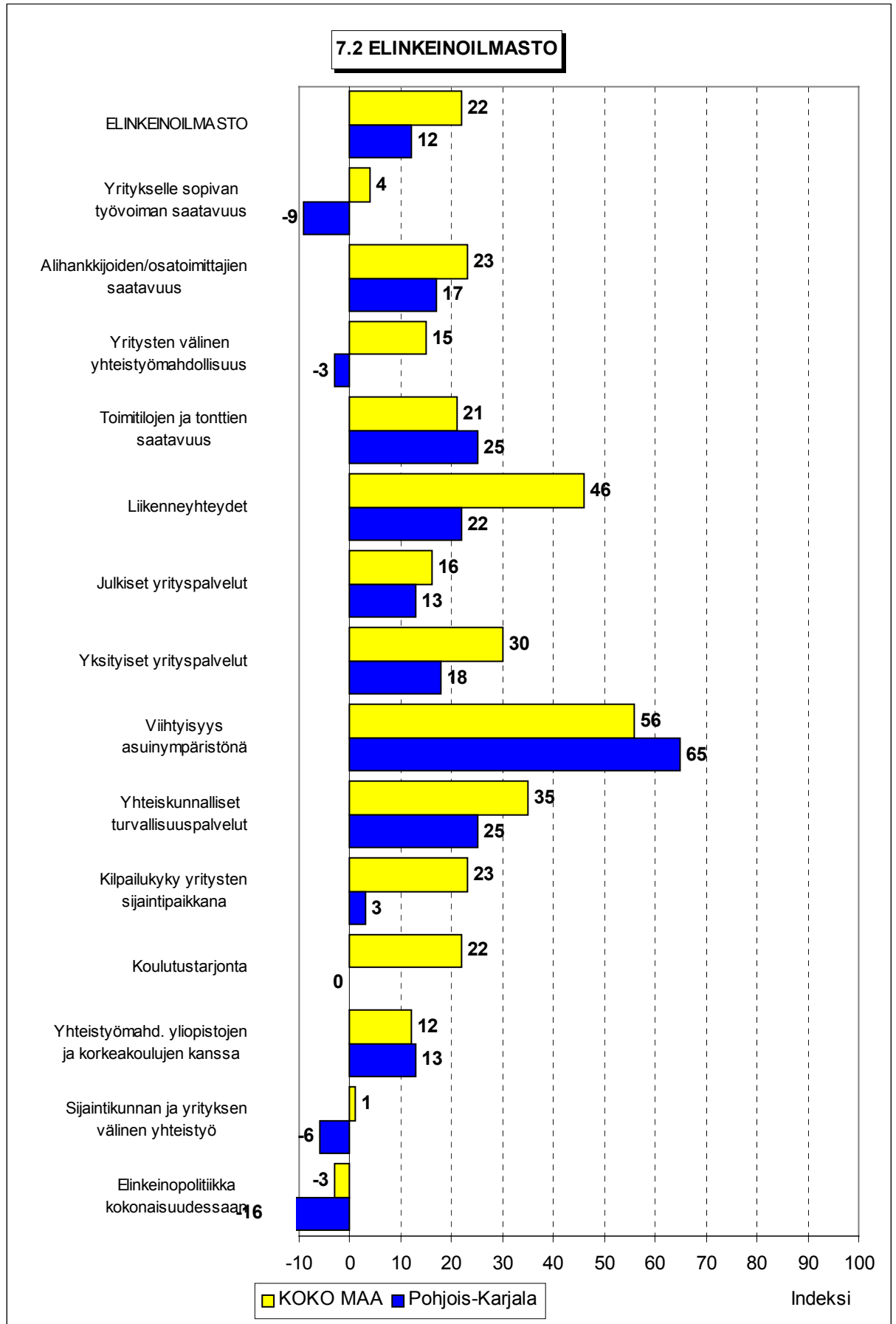
7 Elinkeinoilmasto

Taulukko 7: Pk-yritysten arviot sijaintikunnan elinkeinoilmastosta.

INDEKSIT (Erittäin huono = -100, ..., Erittäin hyvä = 100)	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
Yritykselle sopivan työvoiman saatavuus	4	-9
Alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	23	17
Yritysten välinen yhteistyömahdollisuus	15	-3
Toimitilojen ja tonttien saatavuus	21	25
Liikenneyhteydet	46	22
Julkiset yrityspalvelut	16	13
Yksityiset yrityspalvelut	30	18
Viihtyisyys asuinympäristönä	56	65
Yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut	35	25
Kilpailukyky yritysten sijaintipaikkana	23	3
Koulutustarjonta	22	0
Yhteistyömahdollisuus yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa	12	13
Sijaintikunnan ja yrityksen välinen yhteistyö	1	-6
Elinkeinopolitiikka kokonaisuudessaan	-3	-16
ELINKEINOILMASTO (Painotettu keskiarvo osatekijöiden indekseistä)	22	12

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Pohjois-Karjalassa tyytymättömiä kuin koko maassa keskimäärin. Tyytyväisimpiä alueen pk-yritykset ovat viihtyisyyteen asuinympäristönä. Suhteellisesti tyytymättömiä Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset ovat sijaintikunnan elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan. Muuta maata tyytyväisempiä alueen pk-yritykset ovat viihtyisyyteen asuinympäristönä ja toimitilojen sekä tonttien saatavuuteen. Muuta maata tyytymättömiä alueen pk-yritykset ovat puolestaan liikenneyhteyksiin, koulutustarjontaan, kilpailukykyyn yritysten sijaintipaikkana ja yritysten välisiin yhteistyömahdollisuuksiin. Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on Pohjois-Karjalassa laskenut kevään 2004 tilanteeseen verrattuna.

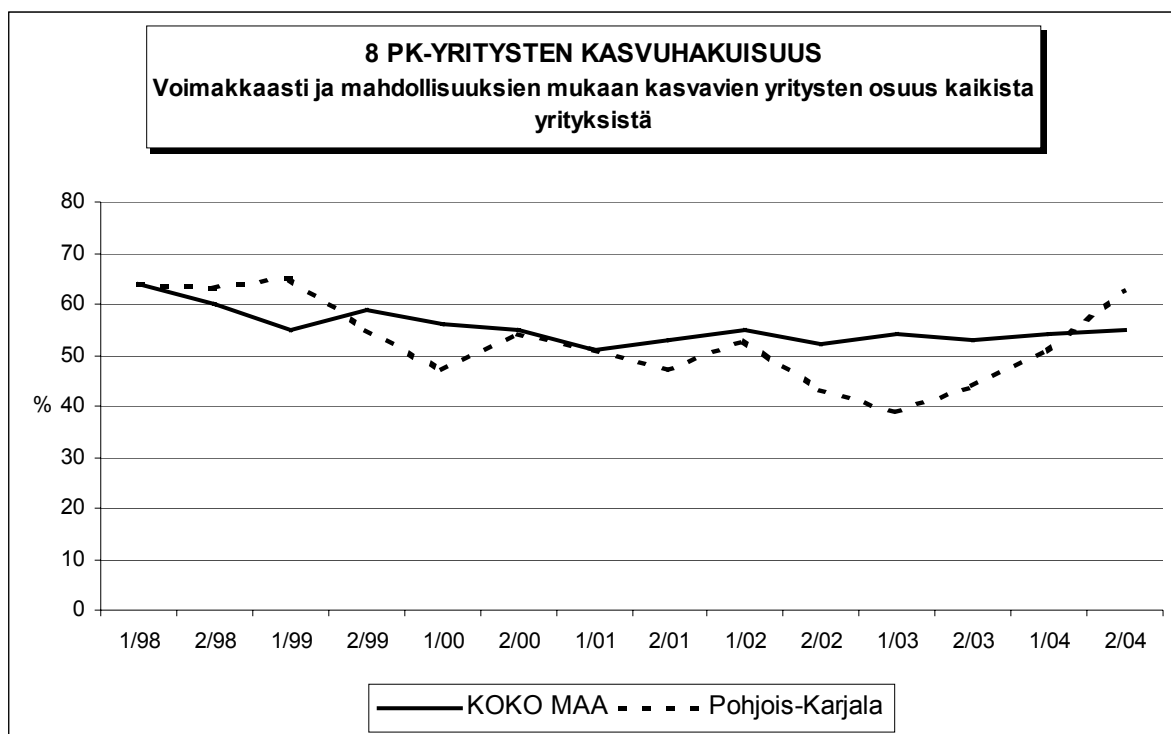
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 8: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
	%	%
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	7	2
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	48	60
Pyrimme säilyttämään asemamme	34	28
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	10	4
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	5

Pohjois-Karjalassa on suhteellisesti vähemmän voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Yrityksen toiminnan loppumisesta seuraavan vuoden aikana ennakoiti prosentti koko maan ja viisi prosenttia Pohjois-Karjalan pk-yrityksistä. Tärkeimpänä kasvukeinonaan alueen pk-yritykset pitivät myynnin ja markkinoinnin lisäämistä ja yhteistyön lisäämistä muiden yritysten kanssa.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Pohjois-Karjalassa yhteensä 62 prosenttia. Koko maassa näiden voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuus on 55 prosenttia. Kasvuhakuisten pk-yritysten osuus on Pohjois-Karjalassa lisääntynyt viime keväästä 2004 ja kasvuhakuisten yritysten osuus on nyt myös suurempi kuin syksyllä 2003.

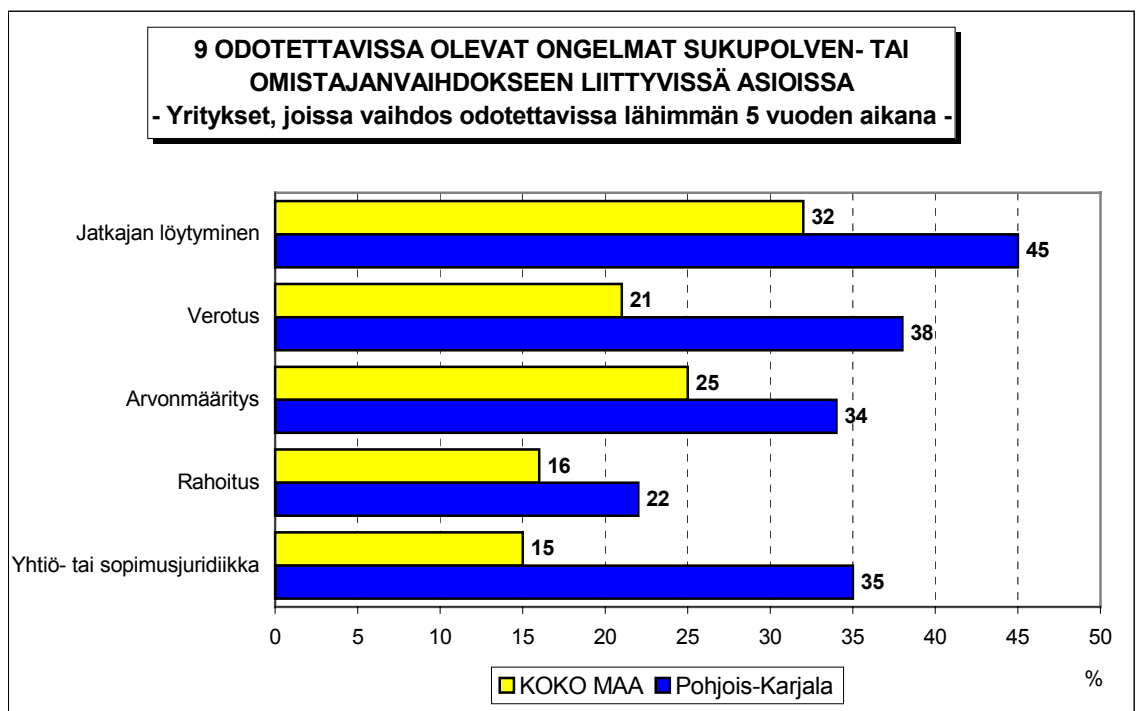
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 9: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
	%	%
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN SISÄLLÄ		
Ei	86	88
Kyllä	14	12
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	72	68
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	8	17
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	12	8
Ei osaa sanoa	9	7

Sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut viimeisen viiden vuoden aikana joka kahdeksannessa Pohjois-Karjalassa toimivassa pk-yrityksessä. Koko maassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut joka seitsemännessä pk-yrityksessä viimeisen viiden vuoden aikana.

Koko maassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana joka viidennessä pk-yrityksessä, Pohjois-Karjalassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa joka neljännessä pk-yrityksessä. Niissä alueen pk-yrityksissä, joissa sukupolven- tai omistajanvaihdos on ajankohtainen lähimmän viiden vuoden aikana, odotetaan olevan eriten ongelmia jatkajan löytymisessä, verotuksessa, yhtiö- tai sopimusjuridiikassa sekä arvonmäärityksessä. Pohjois-Karjalassa toimivat pk-yritykset ennakoivat, että sukupolven- tai omistajanvaihdoksiin liittyy enemmän ongelmia kuin koko maan pk-yrityksissä keskimäärin.

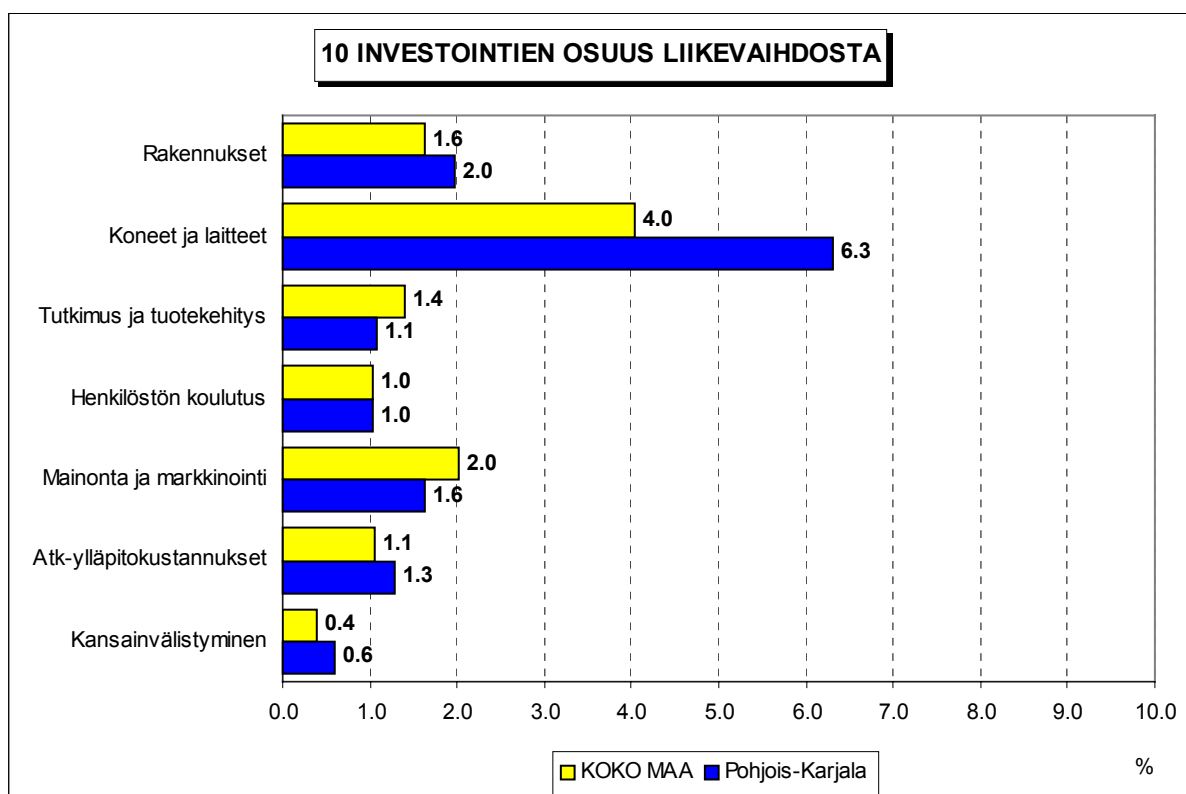

10 Pk-yritysten investoinnit

Taulukko 10: Pk-yritysten investoinnit seuraavan 12 kuukauden aikana (osuus prosenttia liikevaihdosta).

	KOKO MAA	Pohjois-Karjala
	%	%
Rakennukset	1.6	2.0
Koneet ja laitteet	4.0	6.3
Tutkimus ja tuotekehitys	1.4	1.1
Henkilöstön koulutus	1.0	1.0
Mainonta ja markkinointi	2.0	1.6
Atk-ylläpitokustannukset	1.1	1.3
Kansainvälistyminen	0.4	0.6
YHTEENSÄ	11.5	13.9

Koko maan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 11,5 prosenttia ja Pohjois-Karjalan pk-yritykset 13,9 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Eniten Pohjois-Karjalan pk-yritykset investoivat koneisiin ja laitteisiin, joihin alueella toimivat yritykset aikovat investoida keskimäärin enemmän kuin koko maassa toimivat pk-yritykset.

11 Pk-yritysten rahoitus

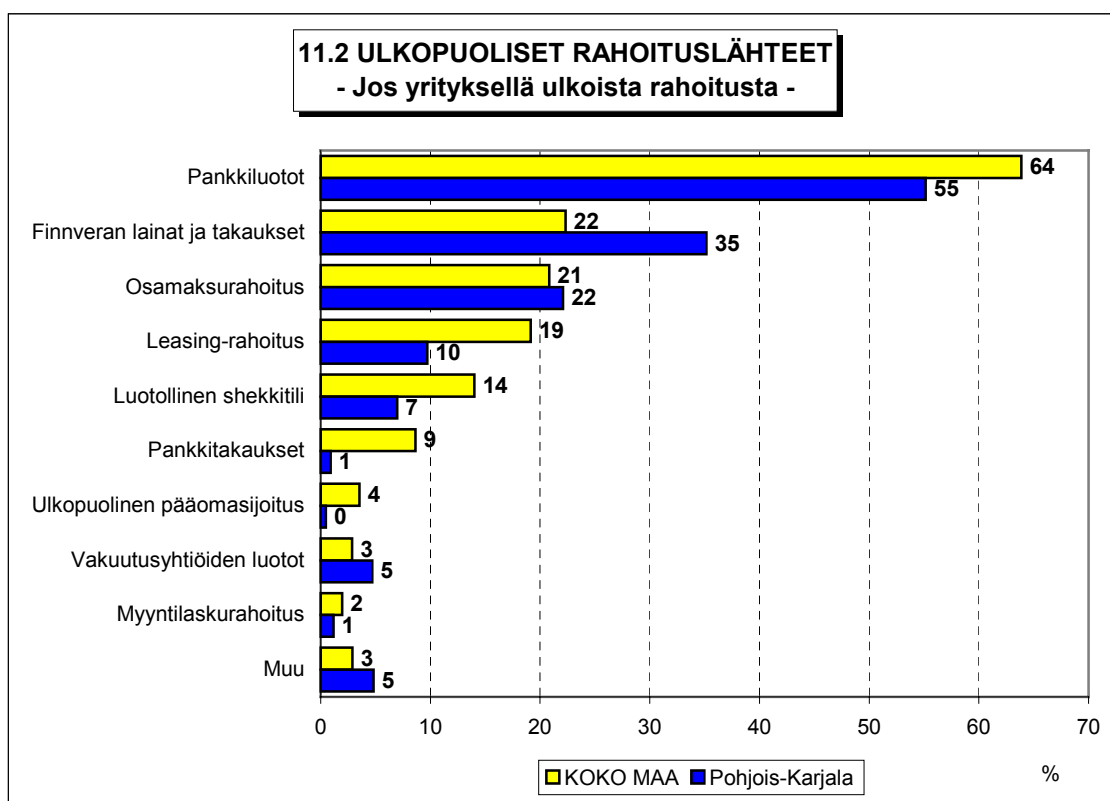
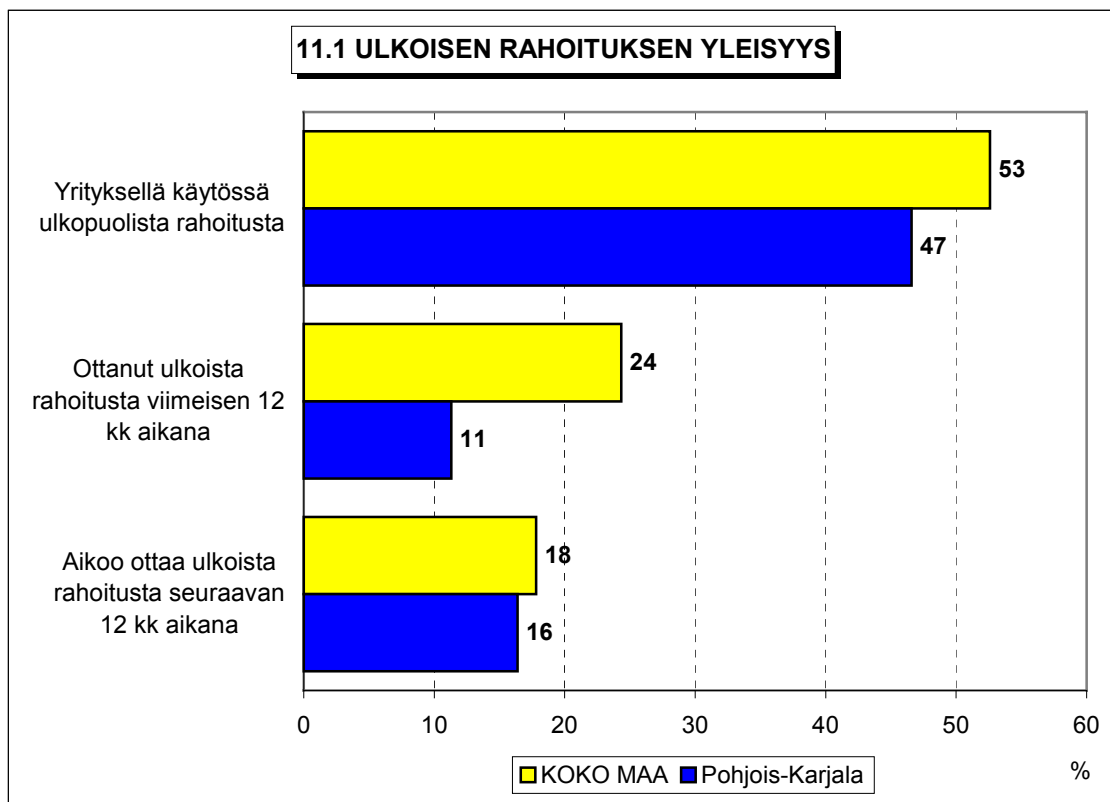
Taulukko 11: Pk-yritysten rahoitus.

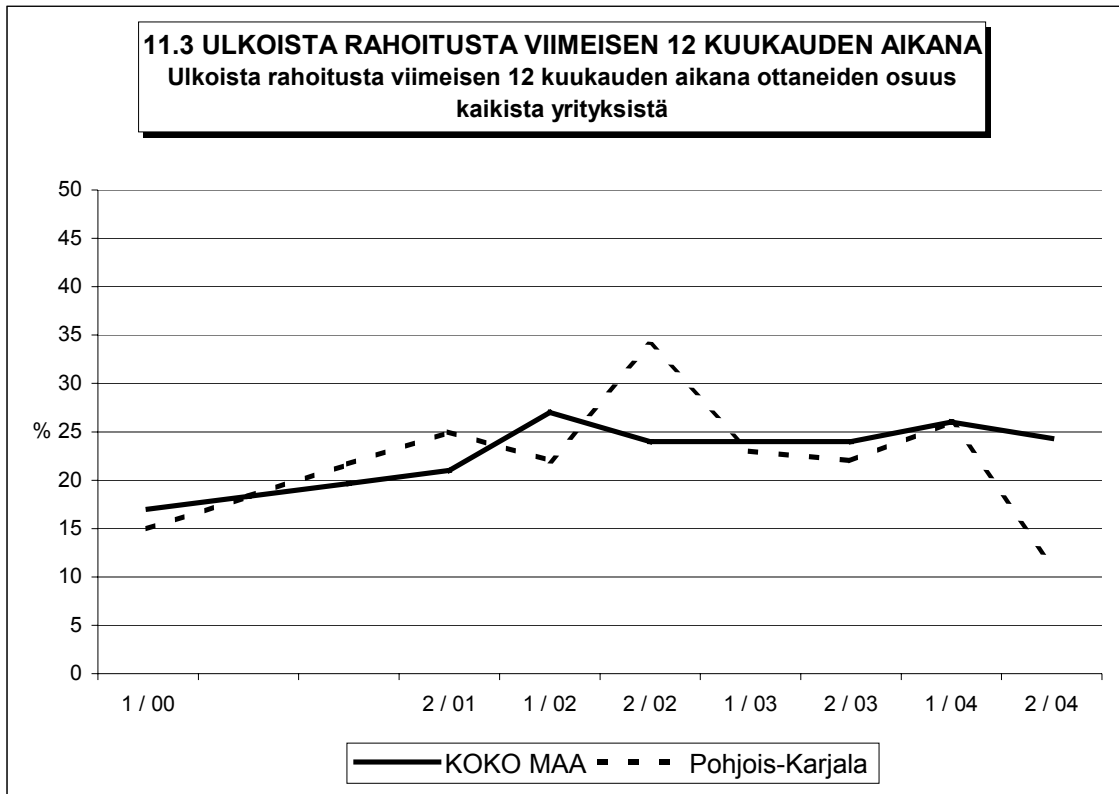
	KAIKKI	YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS		SUKUPOLVEN-/ OMISTAJANVAIHDOS				
				TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN AIKANA		ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
				Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei osaa sanoa
Osuudet kaikista pk-yrityksistä (%)	%	%	%	%	%	%	%	%
KOKO MAA								
Yrityksellä käytössä ulkopuolista rahoitusta	53	57	47	51	61	53	50	54
Ottanut ulkoista rahoitusta viimeisen 12 kk aikana	24	29	19	23	34	25	22	26
Aikoo ottaa ulkoista rahoitusta seuraavan 12 kk aikana	18	23	12	17	22	17	20	18
Pohjois-Karjala								
Yrityksellä käytössä ulkopuolista rahoitusta	47	51	38	42	83	49	43	39
Ottanut ulkoista rahoitusta viimeisen 12 kk aikana	11	13	9	12	3	13	9	6
Aikoo ottaa ulkoista rahoitusta seuraavan 12 kk aikana	16	18	14	18	3	16	21	6

Ulkoista rahoitusta on Pohjois-Karjalassa 47 prosentilla ja koko maassa 53 prosentilla pk-yrityksistä. Keväällä 2004 ulkoista rahoitusta oli 57 prosentilla alueen ja koko maan pk-yrityksistä. Viimeisen 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta on ottanut joka kymmenes Pohjois-Karjalassa toimiva pk-yritys ja seuraavan 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta aikoo ottaa joka kuudes alueella toimiva pk-yritys. Niistä alueen pk-yrityksistä, joilla on ulkoista rahoitusta, on pankkiluottoja joka toisella ja Finnveran lainoja ja takauksia noin joka kolmannella.

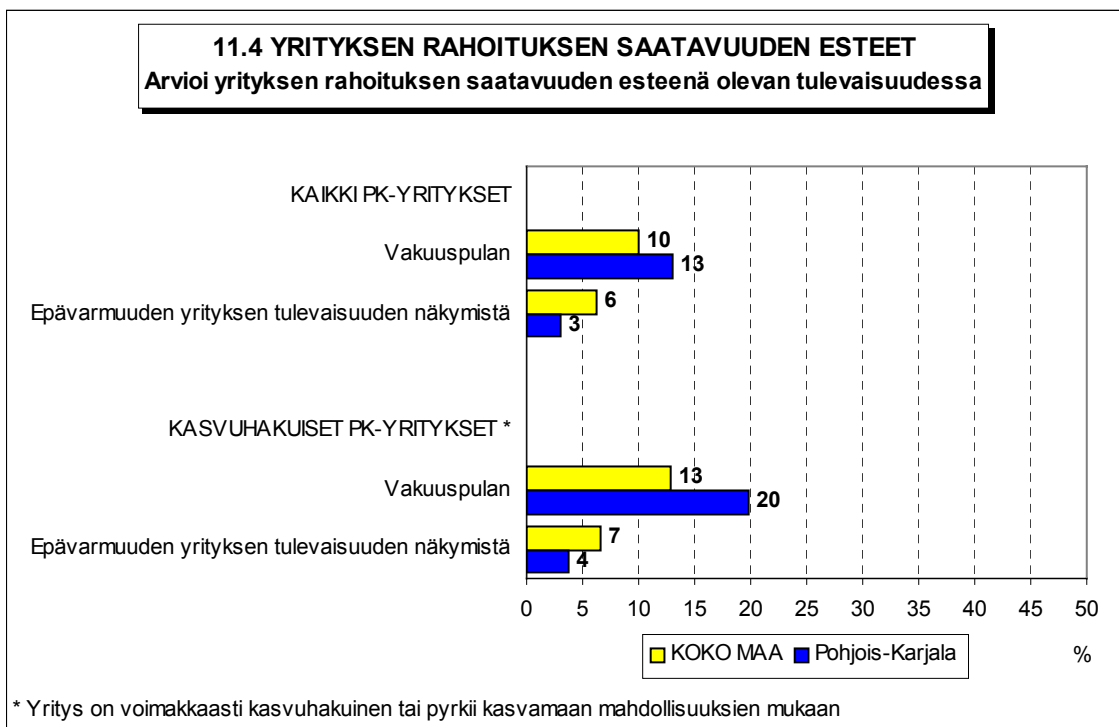
Vakuuspulan arvioi olevan yrityksen rahoituksen saatavuuden esteenä tulevaisuudessa 13 prosenttia Pohjois-Karjalan ja 10 prosenttia koko maan pk-yrityksistä. Epävarmuuden yrityksen tulevaisuudesta arvioi olevan tulevaisuudessa yrityksen rahoituksen saatavuuden esteenä puolestaan 3 prosenttia Pohjois-Karjalan ja 6 prosenttia koko maan pk-yrityksistä. Pohjois-Karjalassa kasvuhakuiset yritykset arvioivat vakuuspulan olevan suuremman esteen yrityksen rahoituksen saatavuudelle kuin alueen pk-yritykset keskimäärin.

Pohjois-Karjalassa 8 prosenttia pk-yrityksistä ennakoivat asiakkaiden maksuhäiriöiden lisääntyvän seuraavan vuoden aikana ja 9 prosenttia odottaa maksuhäiriöiden vähenevän seuraavan vuoden aikana. Alueen pk-yrityksistä odottaa hieman pienempi osuus maksuhäiriöiden lisääntyvän (saldoluku -1%) kuin viime keväänä (saldoluku +6%).

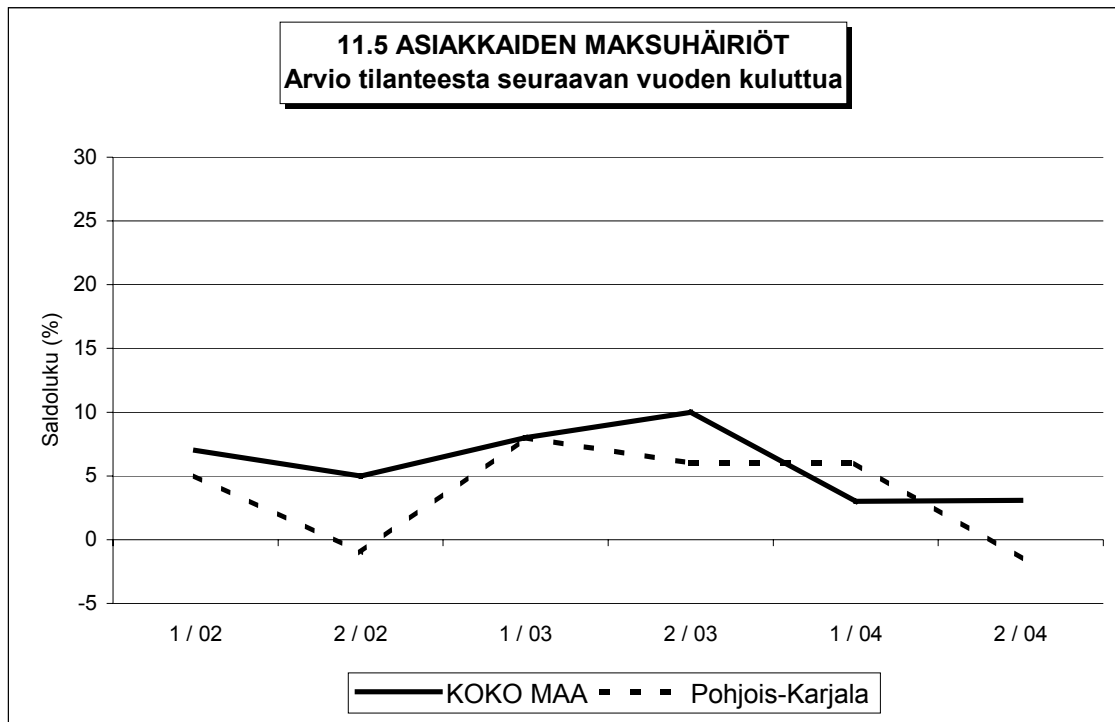

Ulkoista rahoitusta ei kysytty jaksolla 2/00 ja 1/01.

* Yritys on voimakkaasti kasvuhakuinen tai pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

FINNVERA

TIETOA - TAITOA - PÄÄOMAA

Pääkonttorit

Helsinki

Vuorimiehenkatu 1 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240

Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde: 020 460 11
www.finnvera.fi

Aluekonttorit

Helsinki (Pääkaupunkiseutu)

Vilhonkatu 5 • PL 249, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401

Uusimaa

Vuorimiehenkatu 1, 2. krs • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7110

Joensuu

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163

Jyväskylä

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299

Kajaani

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330

Lahti

Laiturikatu 2, 5. krs, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249

Lappeenranta

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149

Mikkeli

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690

Oulu

Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944

Pori

Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349

Rovaniemi

Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099

Seinäjoki

Kauppatori 1 - 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399

Tampere

Kehräsaari • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711

Turku

Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649

Vaasa

Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849

Edustustot ulkomailta

Pietari

Käyntiosoite
Petrogradskaya nab. 18 A,
City-Centre-liikekeskus/toimisto 419
RUS-198005 St. Petersburg, Russia

Postiosoite

PL 95, 53501 Lappeenranta
Puhelin +7 812 332 0830
Faksi +7 812 332 0831

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 229 221, f. (09) 2292 2999
www.yrittajat.fi

Etelä-Karjalan Yrittäjät ry

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
p. (05) 610 0200, f. (05) 610 0220
www.yrittajat.fi/etelakarjala

Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Kauppatori 1-3 F, 60100 Seinäjoki
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa

Etelä-Savon Yrittäjät ry

Linnankatu 5 • PL 204, 50101 Mikkeli
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo

Helsingin Yrittäjät

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2984, f. (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki

Hämeen Yrittäjät ry

Sibeliuksenkatu 11 A 1, 13100 Hämeenlinna
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame

Kainuun Yrittäjät ry

Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu

Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa

Keski-Suomen Yrittäjät ry

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
p. (014) 643 922, f. (014) 643 944
www.yrittajat.fi/keskisuomi

Kymen Yrittäjät ry

Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi

Lapin Yrittäjät ry

Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi

Länsipohjan Yrittäjät ry

Valtakatu 5, 94100 Kemi
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja

Pirkanmaan Yrittäjät ry

Kehräsaari B-rappu • PL 7, 33201 Tampere
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa

Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry

Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
p. (013) 221 311, f. (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala

Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Isokatu 56, 90100 Oulu
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227
www.ppy.net

Päijät-Hämeen Yrittäjät ry

Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame

Pääkaupunkiseudun Yrittäjät ry

Eläntie 3, 01510 Vantaa
p. (09) 823 7630, f. (09) 873 6681
www.espoonyrittajat.fi, www.yrittajat.fi/vantaa
www.kauniaistenyrittajat.fi

Satakunnan Yrittäjät ry

Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta

Savon Yrittäjät ry

Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo

Uudenmaan Yrittäjät - Nylands Företagare ry

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2982, f. (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa

Varsinais-Suomen Yrittäjät ry

Brahenkatu 20, 20100 Turku
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi

Företagarnas Centraldelegation

Storalånggatan 55, 65100 Vaasa
p. (06) 320 8000, f. (06) 320 8020
www.osfofo.fi